

8-MAVZU:JADVAL PROTSSESSORLARIDAN SOHAGA OID SONLI MA'LUMOTLAR BILAN ISHLASH

Reja:

- 8.1. Sonli ma'lumotlarni qayta ishlash
- 8.2. Iqtisodiy axborotlarni tahlil qilish uchun ma'lumotlarni vizuallashtirish vositalaridan foydalanish
- 8.3. Ma'lumotlarni statistik tahlil qilish vositalari

Asosiy adabiyotlar

1.Aripov M., Begalov B., Begimqulov U., Mamarajabov M. Axborot texnologiyalar. O'quv qo'llanma. T.: Noshir, 2009 yil.

Xorijiy adabiyotlar

1.Misty E. Vermaat, Susan L. Sebok, Steven M. Freund. Jennifer T. Campbel, Mark Frydenberg. Discovering Computers: Tools, Apps, Devices, and the Impact of Technolog (textbook). Cengage Learning. 20 Channel Center Street. Boston, MA 02210. USA, 2016.

2.Романова Ю.Д., Лесничая И.Г., Шестаков В.И., Миссинг И.В., Музычкин П.А. Информатика и информационные технологии: учебное пособие / под ред. Ю.Д.Романовой.-3-е изд., перераб. и доп.-М.: Эксмо, 2008 год.

3.Грачевой М.В., Фадеевой Л.Н., Черемых Ю.Н. Моделирование экономических процессов: Учебник для студентов вузов, обучающихся по специальностям экономики и управления. -М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2005 год

3.1.Microsoft Excel elektron jadval protssessori va uning imkoniyatlari

Kirish. Elektron jadval prosessorlariga yuklatilgan vazifa - jadval shaklida berilgan ma'lumotlarni qayta ishlash va ularni ko'rgazmali ko'rinishda ifodalashdan iborat.

Hozirgi davrda **Super Calc, MS Excel, Lotus, Quattro Pro, SDSS Spreadsheet, Vista Calc, GS-Calc** kabi elektron jadvallar keng qo'llanilmoqda. Ularning ichida eng ommalashganlari **Lotus Development** firmasini **Lotus 1-2-3** dasturi, **Computer Associates** firmasini **Super Calc** dasturi, **Microsoft** korporasiyasni **Multiplan** va **Microsoft Excel** dasturlari hisoblanadi.

Microsoft Excel - omalashgan elektron jadvallar sirasiga kiradi. **MS Excel** formatida saqlangan axborotlarni aksariyat boshqa ofis dasturlarda konvertasiya qilish imkoniyati mavjud

Jadval prosessorlari bilan:

- uch o'lchamli jadvallar bilan ishlash mumkinligi, qaysikim, ularning har biri ikki o'lchamli jadvallar to'plamidan iborat bo'ladi.
- turli jadvallar ma'lumotlari bo'yicha diagrammalar tuzish;
- jadval kataklarini sonli yoki boshqa ketma-ketliklar (hafta kunlari, oylar, yillar va h.q) ni avtomatik tarzda to'ldirish;

- jadvallarni loyihalashtirishda, dasturga o'rnatilgan ko'plab funksiyalardan foydalanish va ulardan moliyaviy, matematik, statistik va boshqa hisoblarni bajarishda qo'llash;

- chiziqli bo'lmagan tenglamalarni va optimallashtirish masalalarini iteratsiya usullari bilan yechish;

- matnlar atributlarini boshqarishni turli xil vositalarini qo'llash (shrift, harf balandligi, chizish, matn yo'nalishi, rang, tekislash va h.q.);

- chop qilishdan oldin, hujjatni ko'rish yoki ko'zdan kechirish;

- berilgan (yozilgan) formulaga ko'ra jadval qiymatlarini hisoblash;

- nostandart funksiyalar qiymatlarini hisoblashda dasturlash tillarini qo'llash;

- o'rnatilgan grafik muharriri yordamida sxemalar tuzish;

- iqtisodiy, demografik va boshqa ma'lumotlar asosida mintaqaviy tahlilni amalga oshiradigan, qulay va tushunarli ko'rinishda namoyon qiladigan haritalar bilan ishlash tizimidan foydalanish;

- Jadval prosessorlarining - bir hisoblash maydoniga tegishli u yoki bu qiymatlari foydalanuvchi tomonidan o'zgartirilganda (tahrirlanganda), qaralayotgan jadvalning boshqa hisoblash maydonlaridagi qiymatlar avtomatik tarzda hisoblanib o'zgartiriladi.

Microsoft Excel elektron jadvali haqida

Microsoft korporatsiyasi **Windows operatsion** tizimlarini ishlab chiqarish bilan birga shu **operatsion** tizim muhitida ishlaydigan **Microsoft Office** ilovalar paketini foydalanuvchilarga taqdim qiladi. **Microsoft Word** matn muharriri singari **Microsoft Excel**ning **Microsoft Excel 6, Microsoft Excel 7, Microsoft Excel 2000' XP' 2003** va **Microsoft Excel 2007** va **Microsoft Excel 2010** kabi versiyalari bor.

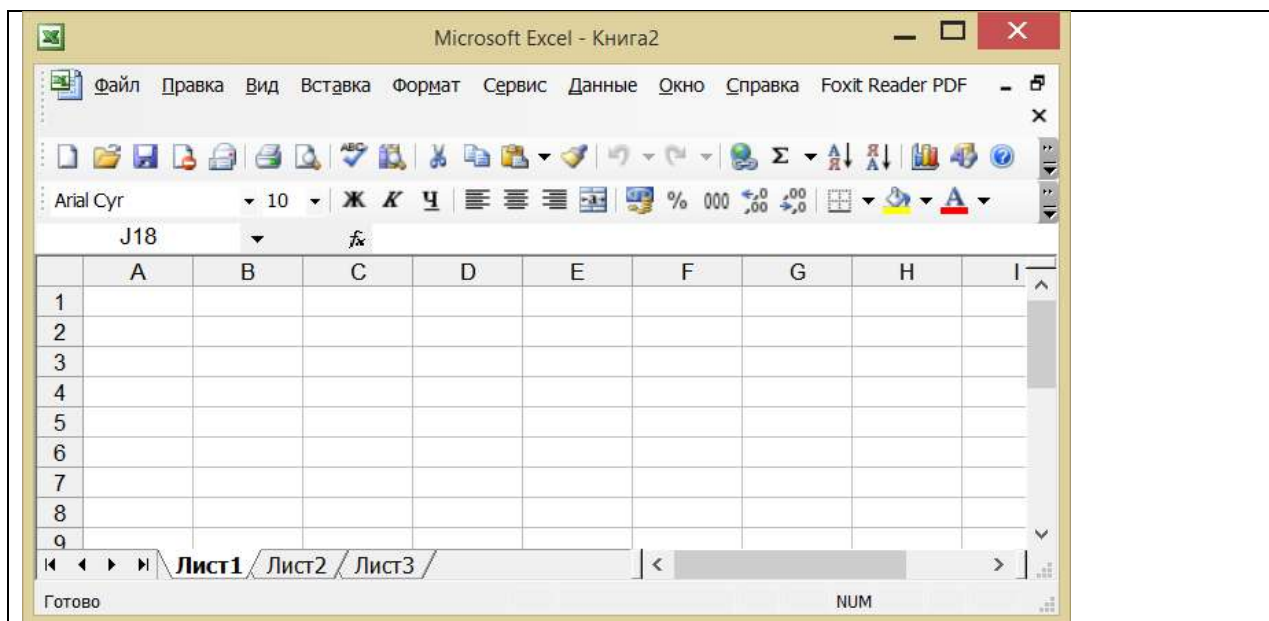
Bu elektron jadvallarning **Microsoft Excel 2003** versiyasigacha bo'lgan ilovalari oynalarida buyruqlar berishning satrli menyu va uskunaviy panellar interfeysi qo'llanilgan bo'lsa (6.21-rasm), keyingi ishlab chiqilgan versiyalarning oynalarida buyruqlar bilan ishlashning lentali interfeysi qo'llanilmoqda

Microsoft Excel 2010 электрон жадвалини интерфейси

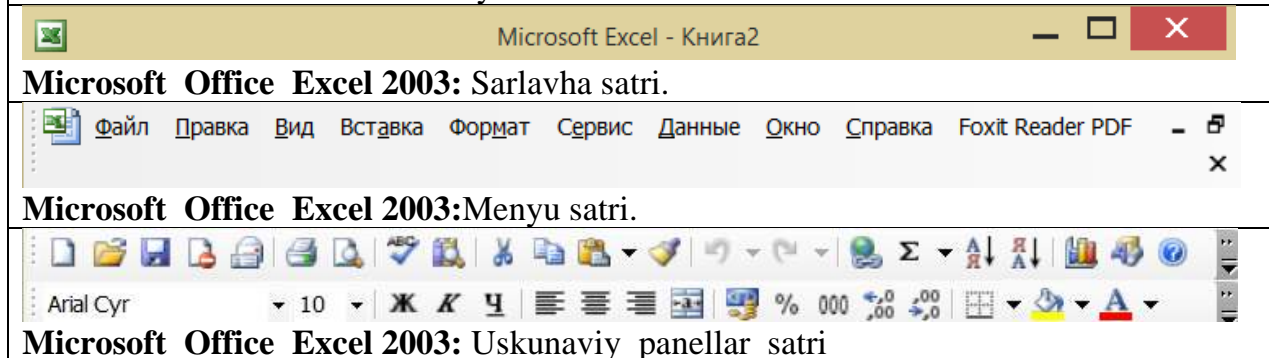
Microsoft Excel 2007 dan boshlab, dastur oynasida elektron jadvalning elementlari bilan ishlashda buyruqlar berishni lentali usuli joriy qilindi. Oldingi versiyalarda dastur oynasida buyruqlar bilan ishlash satrli menyular va uskunaviy panellar orqali amalga oshirilardi. Yangi versiyalarda oldin qo'llanilgan menyu satri va uskunaviy panellar buyruqlari birlashtirilib, yagona ko'rinishga keltirildi va uni lenta atash qabul qilindi.

Microsoft Excel 2010 Ilovasini yuklash:

Пуск ► Программы ► Microsoft ► Microsoft Excel 2010

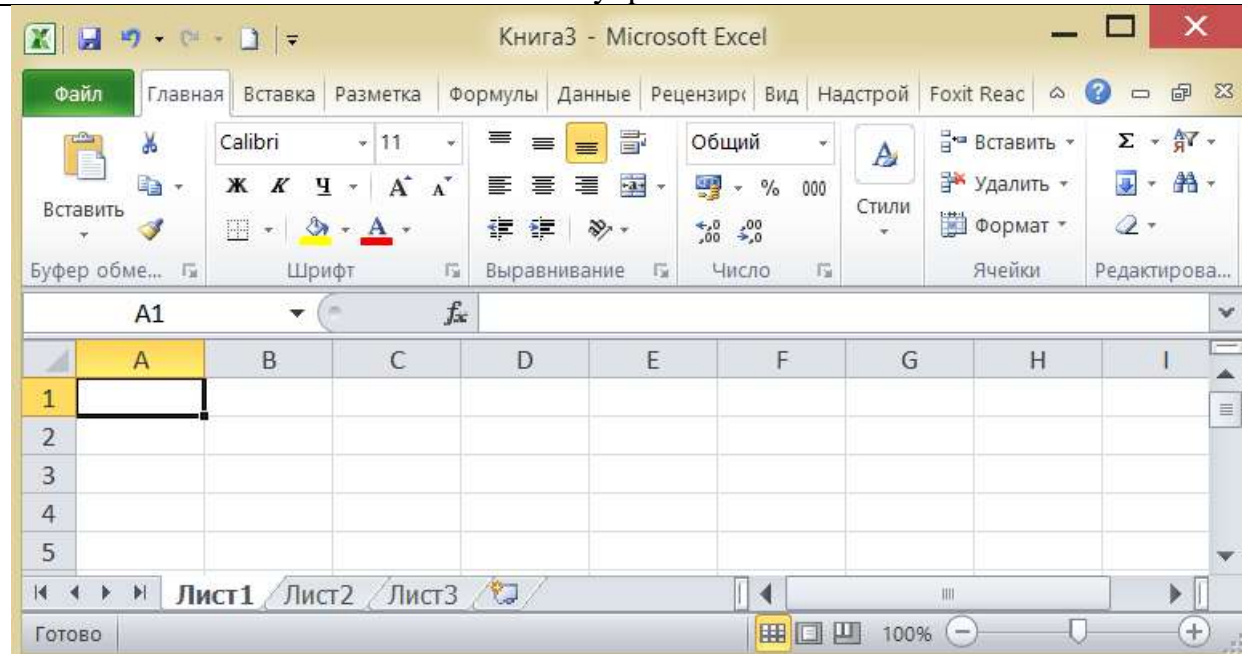
Microsoft Office Excel 2003 oynasi.

Microsoft Office Excel 2003: Sarlavha satri.

Microsoft Office Excel 2003: Menyu satri.

Microsoft Office Excel 2003: Uskunaviy panellar satri

Microsoft Excel 2010 ni interfeysi.

1

Tez murojaat qilish paneli. Bu panelda dasturda ko'p ishlatiladigan buyruqlarning nishonchalari joylashtirilgan. Bu panelga joylashtirilgan buyruqlar ro'yxati marker yordamida o'zgartiriladi

Sarlavha
satri

3

Oynani
boshqa- rish
tugmalari

Tez murojaat qilish panelini sozlash.

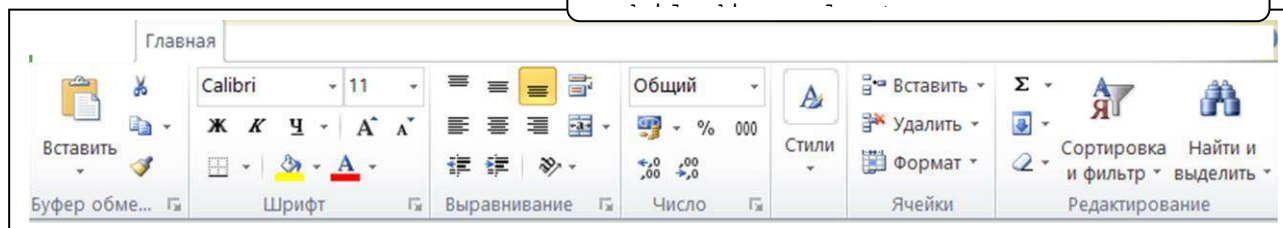
Свернуть ленту (CTRL+F1) – oynaga lentani o'rnatish va oynadan yig'ishtirish tugmasi

Файл
менюси

Lenta varaqalari satri: **Главная** (Asosiy); **Вставка** (Qo'yish);
Разметка страницы (Sahifalar...); **Формулы** (Formulalar);
Данные (Berilganlar); **Рецензирование** (Tahrirlash);

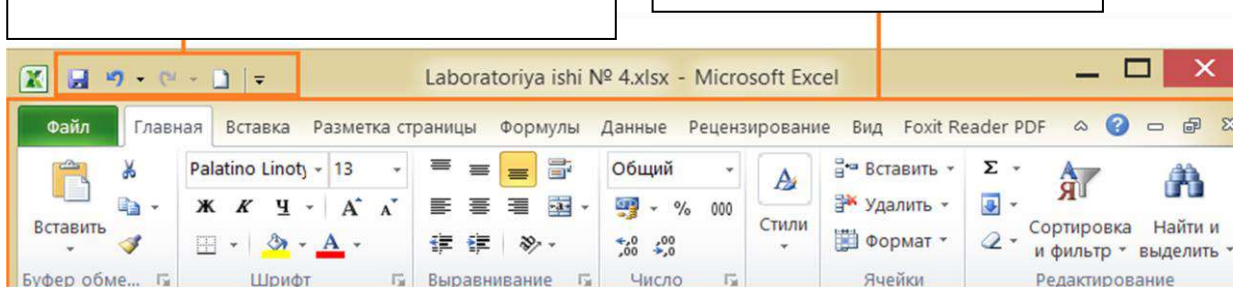
Главная varaqasi bilan

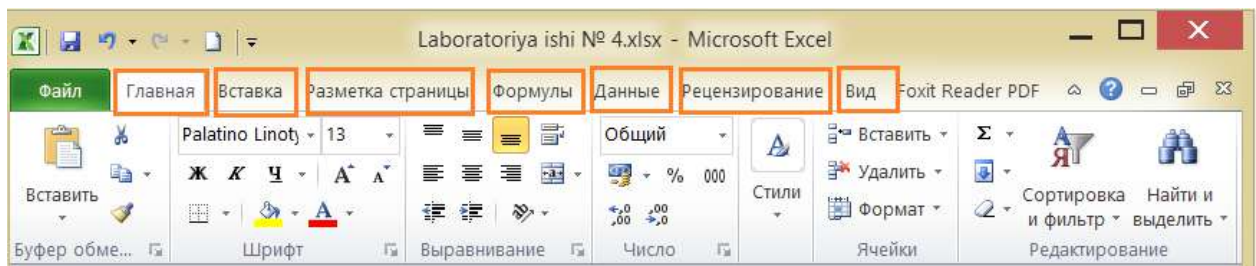

Microsoft Excel oynasi interreysini asosiy elementlari

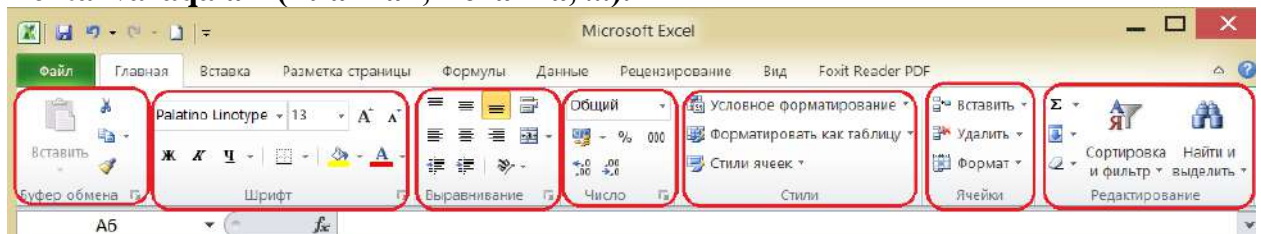
Панель быстрого доступа – Tez murojaat qilish paneli

Lenta

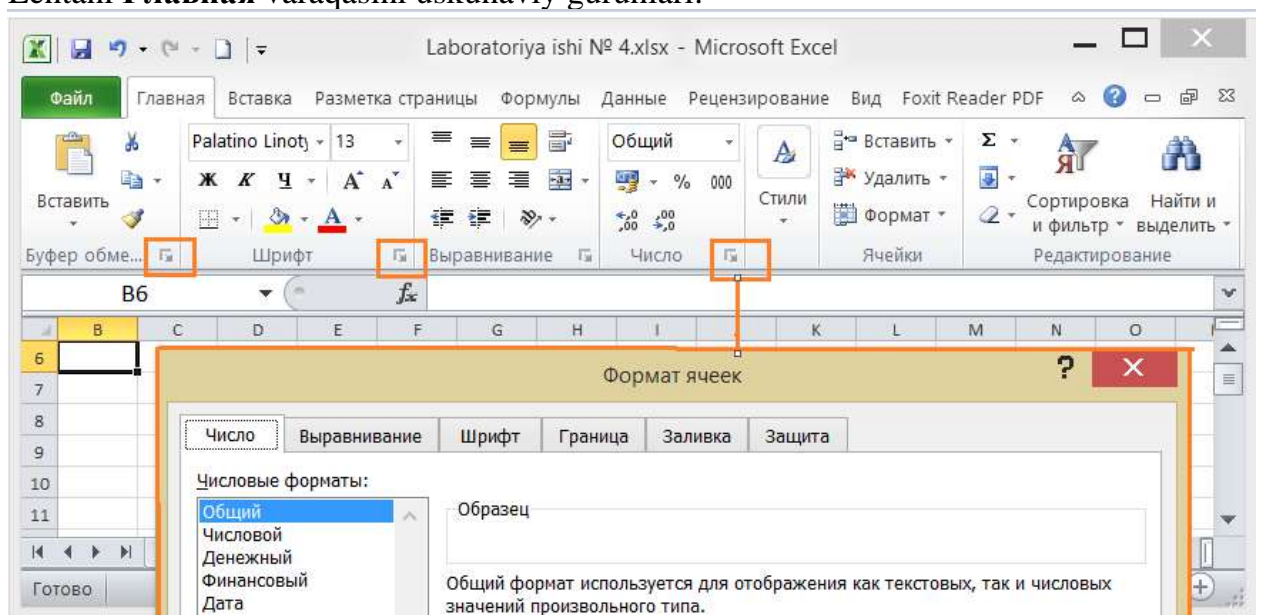

Lenta varaqalari (Главная, Вставка, ...).

Lentani Главная varaqasini uskunaviy guruhlari.

Главная varaqasini muloqot oynasini chaqirish tugmalari.

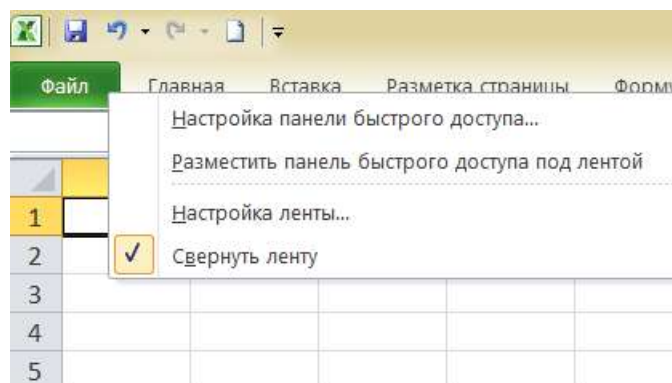
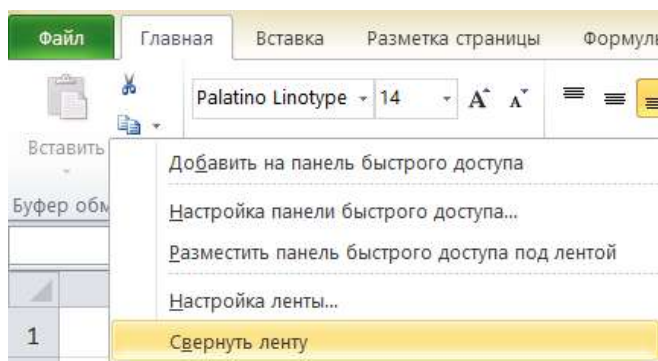
Ячейка (katak) manzili

Formulalar satri

Вставить функцию (Funksiyani o'rnatish) tugmasi

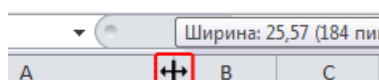
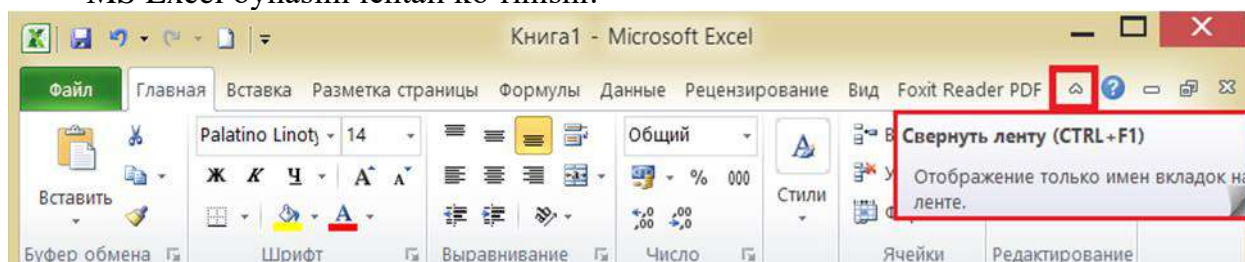
C1 katakdagi 10 soni = $2 \cdot A1 + B1$ formula bo'yicha hisoblash natijasi

Дастур oynasini boshqarish

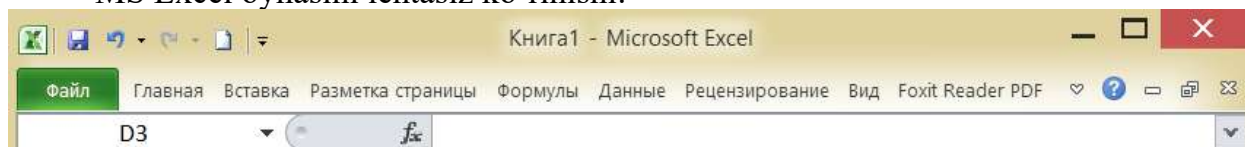

MS Excel oynasini lentali va lentasiz ko'rinishga keltirish mumkin. Buning uchun sichqoncha ko'rsatkichi **лента** **sathiga** keltirilib, kontekst menyudan **Свернуть ленту** (Lentani yig'ish) buyrug'i berish bilan bajariladi.

MS Excel oynasini lentali ko'rinishi:

MS Excel oynasini lentasiz ko'rinishi:

MS Excel ish kitobida jadvalni ustun (satr) kengliklarini o'zgartirish uchun sichqoncha ko'rsatkichi ustuni (satrni) ajratuvchi chiziq ustiga keltirilib, sichqoncha chap klavishini bosib turganda holda kerakli yo'nalishiga siljiriladi.

